

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia .....2020 r.

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE
STARGARDZKIM NA LATA 2021-2024**

STARGARD, GRUDZIEŃ 2020 R.

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Definicje przemocy oraz charakterystyka zjawiska	4
2. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim	7
3. Uregulowania prawno-karne	15
4. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim	16
5. Analiza SWOT	19
6. Cele, działania oraz obszary Programu	21
6.1. Cele główne oraz obszary działań Programu	21
6.2. Cele operacyjne	21
7. Adresaci Programu	27
8. Realizatorzy Programu	27
9. Przewidywane rezultaty realizacji Programu	27
10. Ramy finansowe	28
11. Ocena ryzyka	32
12. Monitoring i ewaluacja	32
13. Wykaz tabel	34
14. Wykaz rycin	35

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane zarówno przez organy administracji rządowej, jak i jednostki samorządu terytorialnego. Rozwiązanie to jest spójne z zasadą dualistycznego układu administracji publicznej. Z perspektywy praw i potrzeb osób doświadczających przemocy szczególnie istotne zadania spoczywają na organach gmin, powiatów i samorządu województwa, które są odpowiedzialne za opracowanie lokalnej strategii przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Mimo tego nie w każdym powiecie i nie w każdej gminie opracowane zostały programy, o których mowa w art. 6 ust. 3 pkt 1 przywołanej ustawy. W 2018 r. na 2 478 gmin, 314 powiatów i 66 miast na prawach powiatu opracowano 2 344 gminnych i 313 powiatowych programów – dane ze sprawozdania Rządu z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.

Niestety, z raportu Rządu z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” zrealizowanej w sierpniu 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, udostępnionego Rzecznikowi Praw Obywatelskich wynika, że wg Polaków przemoc w rodzinie jest zjawiskiem stosunkowo częstym. 9 % Polaków uważa, że dotyczy niemal każdego gospodarstwa domowego, a 25 % jest zdania, że dotyczy ponad połowy gospodarstw. Mniej, bo 8 % respondentów uważa, że przemoc występuje bardzo rzadko lub wcale (2 %). Pytany o doświadczenia przemocy w dzieciństwie – co trzeci badany przyznaje, że w dzieciństwie doświadczył przemocy psychicznej i fizycznej. 23 % to osoby, które doznały przemocy we własnych domach.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2024 jest dokumentem wypełniającym obowiązek ustawowy, a w swych założeniach ma na celu zagwarantowanie ochrony i wsparcia osobom doświadczającym przemocy, jak i rozpowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy.

Zadaniem programu jest wdrożenie zaplanowanych działań, które podniosą świadomość społeczną na temat zjawiska przemocy w rodzinie i jej skutków oraz będą promowały metody wychowawcze bez użycia przemocy. W Programie skoncentrowano się również na działaniach ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc w rodzinie, by uczyły się kontroli własnych zachowań.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2024 jest skonstruowany zgodnie z dotychczasowymi kierunkami działań wyznaczanymi przez dokumenty opracowywane na poziomie międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym. Rok 2020 jest okresem granicznym dla wielu dokumentów dotyczących przeciwdziałania przemocy i na chwilę obecną trudno wskazać spójność Programu z aktualnymi na dzień 1 stycznia 2021 r. dokumentami wyższego rzędu. Wyraźnym przykładem jest Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, który nie został wprowadzony na kolejne lata. W Biuletynie Informacji Publicznej Rady Ministrów i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów ogłoszono jedynie projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (nr projektu ID 114). Dlatego też Program jest kontynuacją działań i zadań realizowanych w latach ubiegłych.

1. Definicje przemocy oraz charakterystyka zjawiska

Zjawisko przemocy w rodzinie – określane również mianem przemocy domowej i przemocy rodzinnej – jest niezmiernie złożone. Występuje ono we wszystkich środowiskach społecznych, niezależnie od wykształcenia i statusu materialnego jego członków. Ponad jedna piąta Polaków osobiście doświadczyła przemocy ze strony osoby, z którą prowadziła wspólne gospodarstwo domowe. Najczęściej przemoc domowa jest definiowana jako przymus i siła fizyczna stosowana przez jednego z członków rodziny wobec swych bliskich.

Zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny (w rozumieniu art. 115 § 11 Kk członkiem rodziny jest: małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa charakteryzuje się:

- **intencjonalnością** – celowe, zamierzone działanie człowieka lub zaniechanie działania mające na celu kontrolę nad ofiarą i jej całkowite podporządkowanie,
- **dysproporcją sił** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy; przewaga ta może odnosić się m.in. do dominacji fizycznej, psychicznej lub ekonomicznej,
- **naruszaniem praw i dóbr drugiego człowieka** – prawa do nietykalności fizycznej, godności, szacunku,
- **powstawaniem szkód fizycznych i psychicznych** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkody osłabiające jej zdolność do samoobrony, naraża na nieustanne zagrożenie zdrowia i bezpieczeństwa, a tym samym na życie w ciągłym lęku i destabilizacji. To z kolei jest przyczyną osłabienia mechanizmów obronnych, co w znacznym stopniu utrudnia wyjście z niszczącej sytuacji.

Zdefiniowane rodzaje przemocy w rodzinie, formy, jakie może przybierać oraz przewidywane skutki stosowania przemocy w rodzinie obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje, formy oraz skutki przemocy

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
przemoc fizyczna	kopanie, popychanie, szarpanie, duszenie, topienie, policzkowanie, obezwładnianie, bicie otwartą ręką, duszenie, bicie pięścią lub różnymi przedmiotami, użycie broni, polewanie substancjami żrącymi etc.	bezpośrednie – uszkodzenie ciała (rany, złamania, urazy, stłuczenia, poparzenia etc.); pośrednie – choroby w wyniku silnego stresu lub zespołu stresu pourazowego, zaburzenia psychosomatyczne, poczucie zagrożenia, lęku, strachu, bezsenność, napady paniki etc.
przemoc seksualna	wyśmiewanie zachowań seksualnych, wymuszanie współżycia, zmuszanie do nieakceptowanych praktyk oraz pieszczot: seks z osobami trzecimi, seks sadystyczny etc.	ból i cierpienie, obrażenia fizyczne, utrata poczucia godności, obniżona samoocena, oziębłość i unikanie kontaktów seksualnych, zaburzenia seksualne, poczucie lęku i strachu etc.
przemoc psychiczna	domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, wyzwiska, ciągła krytyka poglądów, zachowań, uczuć oraz wyglądu, wmawianie choroby psychicznej, grożenie zabránieniem dzieci, stała kontrola, izolowanie od rodziny i przyjaciół	całkowite uzależnienie się ofiary od sprawcy przemocy, choroby psychosomatyczne, zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności

		jego stawiania, chroniczny stres, obniżenie poczucia własnej wartości i godności, zaburzenia snu, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, poczucie zagrożenia i strachu, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa etc.
przemoc ekonomiczna, w tym przez zaniedbanie	kontrolowanie i wydzielanie pieniędzy, zakazywanie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do podpisywania zobowiązań finansowych, weksli, kredytów, zabieranie i ukrywanie informacji o stanie finansowych rodziny zaniedbanie – jest formą przemocy ekonomicznej, oznacza naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich; brak ochrony, niewłaściwa higien i brak opieki medycznej, pozbawianie jedzenia, schronienia, ubrań, uniemożliwianie dostępu do mieszkania, łazienki kuchni etc.	niezaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, całkowita zależność finansowa, ubóstwo, brak poczucia bezpieczeństwa, dyskryminacja, obniżenie poczucia własnej wartości, izolacja społeczna, niewykształcenie potrzeb wyższego rzędu etc.

Źródło: Zespół Centrum Praw Kobiet 2007

Przemoc wobec dzieci może prowadzić do trudnych do zwalczania konsekwencji i zaburzać ich funkcjonowanie na wielu płaszczyznach życia. U dzieci, wobec których stosowana była przemoc, można zaobserwować objawy takie jak: złość, gniew, poczucie winy, niskie poczucie wartości, zaburzenia łaknienia i snu, zaburzenia lękowe i depresyjne, jąkanie, niepokój, myśli samobójcze. Dzieci te osiągają słabe wyniki w nauce i mają trudności w nawiązywaniu relacji z ludźmi. Często też powielają wzorzec przemocy.

Analizując zjawisko przemocy dokonuje się również podziału przemocy na dwie kategorie, tj. przemoc chłodną oraz przemoc gorącą:

- **przemoc chłodna** – sprawca nie przejawia agresywnych zachowań i gwałtownych emocji, potrafi bardziej się kontrolować. Ten rodzaj przemocy przyjmuje postać realizowanego z góry zaplanowanego scenariusza w imię fałszywie pojmowanych przez oprawcę „wyższych celów”, np. autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny lub rygorystycznego stylu wychowania,
- **przemoc gorąca** – cechuje ją występowanie przemocy fizycznej i werbalnej, związane z odreagowaniem negatywnych emocji, takich jak złość, wściekłość

frustracja na osobach najbliższych. Sprawca czuje się bezkarny i jest przekonany o bezradności ofiary.

Amerykańska psycholog Leonora E. Walker, prowadząc badania nad populacją kobiet doznających przemocy w rodzinie, wskazała cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Według badaczki na cykle przemocy składają się następujące po sobie fazy:

- **Faza narastania napięcia** – w relacji pojawia się napięcie, sprawca jest rozdrażniony, łatwo wpada w złość. Odpowiedzialność za tą sytuację przerzuca na innych członków rodziny. Ofiary starają się załagodzić sytuację, a gdy się to nie udaje, obarczają siebie winą za przemoc. Cały czas są spięte, gdyż wiedzą, że każdy gest lub słowo może być pretekstem do wybuchu złości sprawcy.
- **Faza ostrej przemocy** – jest to faza wybuchu, w której wzbierające napięcie eksploduje. Zachowania agresywne sprawcy są wywoływane przez drobne wydarzenia, przez które wpada w szał i staje się gwałtowny, brutalny. Ofiara przemocy odczuwa wówczas m.in. przerażenie, lęk, strach, gniew i bezsilność. Po akcie przemocy ofiara przemocy odczuwa przerażenie i jest w szoku. W tej fazie osoby krzywdzone podejmują decyzję o szukaniu pomocy. Sprawca uspokaja się po akcie przemocy. Często następuje to po konfrontacji z konsekwencjami swojego zachowania.
- **Faza miodowego miesiąca** – w momencie, kiedy sprawca wyładował swoje emocje i ma świadomość, że przekroczył różne granice zmienia się w zupełnie inną osobę m.in. okazuje skruchę, ciepło i miłość. Angażuje się w naprawę wyrządzonych szkód. Jednocześnie usprawiedliwia się, na przykład problemami w pracy, stresem czy też spożytym alkoholem. Ofiara przemocy zaczyna wierzyć w przemianę sprawcy, pozwala się przeprosić. Niejednokrotnie wycofuje sprawy w sądzie, czy zamyka Niebieską Kartę.

2. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim

Powiat stargardzki obejmuje powierzchnię około 1 520 km² i składa się z 10 gmin. Jedna gmina posiada status gminy miejskiej – miasto Stargard. Cztery gminy posiadają status gmin miejsko-wiejskich: Ińsko, Suchań, Chociwel i Dobrzany, zaś pozostałe posiadają status gmin wiejskich: Stara Dąbrowa, Kobylanka, Dolice, Marianowo i Stargard.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2019 r. ogólna liczba ludności w powiecie stargardzkim wynosiła 120 186 osób, w tym 61 284 kobiet i 58 902 mężczyzn.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie na dzień 31 grudnia 2019 r. na terenie powiatu stargardzkiego było 2 827 osób bezrobotnych, w tym 1 382 to osoby długotrwale bezrobotne oraz 409 osób pobierających zasiłek.

Badania nad zjawiskiem przemocy w rodzinie są niezmiernie trudnym procesem, gdyż w tej materii oddziałuje wiele czynników zarówno społecznych, jak i kulturowych, które powodują, iż przemoc domowa jest głęboko ukrywanym problemem społecznym. Doświadczanie przemocy od osób bliskich oparte jest na specyficznych psychotechnikach służących temu, by przekształcić osobowość ofiary, tj. jej potrzeby, poczucie tożsamości, przekonania, uczucia, dążąc tym samym do całkowitego uzależnienia od sprawcy oraz do uczynienia jej krańcowo lojalnym wobec oprawcy.

Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie uregulowane w ustawie z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyły na gminy obowiązek powołania zespołów interdyscyplinarnych, będących podmiotami o charakterze wewnętrznym, funkcjonującym w gminie w ramach jej zadań własnych. Ustawa wskazuje, że zespół interdyscyplinarny jest powoływany przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, zgodnie z uchwałą rady gminy. Działania zespołu interdyscyplinarnego są określane w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Jego zadaniem jest działanie profilaktyczne i udzielanie wsparcia rodzinom w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. Zespół interdyscyplinarny scala i koordynuje działania podmiotów, które pracują na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. przez inicjowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie, które mają zmniejszać skalę tego zjawiska, diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowiskach, w których występuje przemoc domowa, obejmowanie osób stosujących przemoc w rodzinie szeroko rozumianymi oddziaływaniami terapeutycznymi, czy też przez podejmowanie w środowisku lokalnym działań informacyjnych na temat form udzielania pomocy ofiarom przemocy.

W powiecie stargardzkim, w każdej gminie funkcjonują zespoły interdyscyplinarne powołane zgodnie z obowiązującymi procedurami. Najwięcej posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych na przestrzeni trzech ostatnich lat odbyło się w 2017 r.

Tabela 2. Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

Nazwa gminy	Lata		
	rok 2017	rok 2018	rok 2019
Marianowo	4	4	4
Stara Dąbrowa	11	7	7
Suchań	15	17	10
Ińsko	4	4	4
Gmina Stargard	4	4	4
Kobylanka	4	4	4
Dolice	5	6	4
Miasto Stargard	18	19	14
Dobrzany	23	4	5
Chociwel	29	31	15
RAZEM	117	100	71

Źródło: Dane Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego

Zespoły interdyscyplinarne podejmują działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, która uwzględnia szereg czynności inicjowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura „Niebieskiej Karty” ma na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy. Wszczęcia wyżej wymienionej procedury mogą dokonać osoby będące przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Wszczęcie procedury następuje w przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie. Nie jest uzależnione od zgody osoby doznającej przemocy. Szczegółowe zasady prowadzenia procedury określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Udział przedstawicieli poszczególnych służb w wypełnianiu formularzy wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty” na terenie powiatu stargardzkiego jest zbliżony do udziału tych służb na terenie całego kraju. Najwięcej procedur - około 85 %, wszczynanych jest przez Policję, około 12 % stanowią działania jednostek pomocy społecznej, a pozostałe kilka procent przez pozostałe jednostki uprawnione do wszczęcia procedury.

Tabela 3. Liczba założonych „Niebieskich Kart” z podziałem na podmioty zakładające - powiat stargardzki w latach 2017-2019

Podmiot zakładający „Niebieską Kartę”	Liczba założonych „Niebieskich Kart”		
	rok 2017	rok 2018	rok 2019
Ośrodki Pomocy Społecznej	47	38	35
Policja	300	260	268
Oświata	7	6	7
Ochrona Zdrowia	1	1	1
Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	1	1
RAZEM	355	306	312

Źródło: Dane Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego

W latach 2017-2019 na terenie powiatu stargardzkiego ilość prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” utrzymywała się na podobnym poziomie. W 2019 r. liczba założonych „Niebieskich Kart” spadła w porównaniu do 2017 r. o 43 i wyniosła 312.

Liczbę założonych „Niebieskich Kart” w poszczególnych gminach na terenie powiatu stargardzkiego w ujęciu trzyletnim prezentuje poniższa tabela.

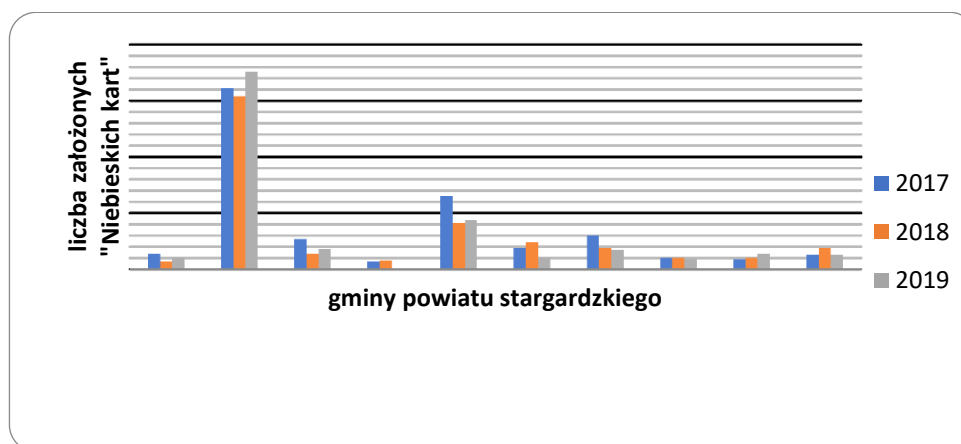
Tabela 4. Liczba założonych „Niebieskich Kart” w poszczególnych w gminach powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

Gmina	Liczba założonych „Niebieskich Kart”		
	rok 2017	rok 2018	rok 2019
Stara Dąbrowa	14	7	10
Miasto Stargard	161	154	176
Dolice	27	14	18
Marianowo	7	8	1
Gmina Stargard	65	41	44
Chociwel	19	24	10
Dobrzany	30	19	17
Suchań	10	10	9
Kobylanka	9	10	14
Ińsko	13	19	13
RAZEM	355	306	312

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego

Ryc. 1. Liczba założonych „Niebieskich Kart” w gminach z terenu powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego

Najwięcej procedur „Niebieskich Kart” zakończono w 2018 r. – 317, z tego w samym mieście Stargard – 152, najmniej procedur zostało zakończonych w 2019 r. – 291, z czego w mieście Stargard 162.

Dane dotyczące ilości zakończonych „Niebieskich Kart” w poszczególnych gminach powiatu stargardzkiego na przestrzeni lat 2017-2019 zostały zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 5. Liczba zakończonych „Niebieskich Kart” w poszczególnych zespołach interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

Gmina	Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”		
	rok 2017	rok 2018	rok 2019
Stara Dąbrowa	14	6	10
Miasto Stargard	143	152	162
Dolice	38	31	8
Marianowo	6	4	6
Gmina Stargard	41	49	38
Chociwel	18	22	10
Dobrzany	10	16	16
Suchań	13	12	12
Kobylanka	9	9	13
Ińsko	7	16	16
RAZEM	299	317	291

Źródło: Dane Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego

W ramach swojej działalności Zespoły interdyscyplinarne mogą powoływać grupy robocze, w których skład wchodzi pracownik socjalny, dzielnicowy, jeżeli w rodzinie są dzieci w wieku przedszkolnym lub szkolnym – wychowawca przedszkolny, pedagog szkolny, a także terapeuci, psycholodzy pracujący z ofiarami przemocy oraz ze sprawcami przemocy. Jeżeli występuje potrzeba, w grupach roboczych może pojawić się przedstawiciel ochrony zdrowia, kurator sądowy, asystent rodziny lub inni specjaliści. Członkowie grupy roboczej pracują zarówno ze sprawcami przemocy, jak i osobami doznającymi przemocy. Do nadrzędnych zadań grup roboczych należy opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie. Grupy robocze przekazują również przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego informacje o podjętych działaniach. Liczbę posiedzeń grup roboczych w poszczególnych gminach z terenu powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019 przedstawia tabela nr 6.

Dokonując analizy danych obserwuje się wzrost liczby posiedzeń grup roboczych. W 2019 r. liczba ta wzrosła o około 7 % w porównaniu do 2017 r. Dane potwierdzają, iż intensyfikacja pracy grup roboczych pozwala na budowanie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Tworzenie wielopłaszczyznowej współpracy w ramach funkcjonowania grup roboczych pozwala na analizowanie zjawiska przemocy z różnych perspektyw, tj. socjalnej, prawnej, psychologicznej czy pedagogicznej, co jest gwarantem kompleksowego wsparcia dla rodzin, które borykają się z ww. problemem.

Tabela 6. Liczba posiedzeń grup roboczych w poszczególnych gminach z terenu powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

Gmina	Liczba posiedzeń grup roboczych		
	rok 2017	rok 2018	rok 2019
Stara Dąbrowa	0	0	0
Miasto Stargard	956	1047	1049
Dolice	54	51	83
Marianowo	10	14	10
Gmina Stargard	144	108	104
Chociwel	0	0	0
Dobrzany	7	26	17
Suchań	15	17	10
Kobylanka	15	11	14
Íńsko	15	12	13
RAZEM	1216	1286	1300

Źródło: Dane Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego

W dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie niezmiernie istotną rolę odgrywa Policja. Do nadrzędnych zadań tej instytucji należy m.in. ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, a także inicjowanie i organizowanie działań, które mają na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi. Do działań chroniących osoby doświadczające przemocy domowej w ramach funkcjonowania Policji, zgodnie z obowiązującym prawem, zalicza się w szczególności: interwencję, podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawców przemocy, udzielenie informacji ofiarom przemocy o możliwościach uzyskania wsparcia i pomocy, zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób jednoznaczny zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar lub mienia, a także wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa. Każda osoba będąca świadkiem przemocy ma obowiązek zawiadomienia Policji lub innych instytucji działających na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie.

Tabela 7. Liczba interwencji Policji dotyczących przemocy domowej na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

Lata	Liczba interwencji
rok 2017	1 082
rok 2018	1 030
rok 2019	984

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie

Powyższe dane wskazują, że liczba interwencji Policji związanych z przemocą domową występującą na terenie powiatu stargardzkiego maleje. W 2019 r. liczba interwencji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie zmalała o około 9 % w porównaniu do 2017 r. Dane Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie pokazują również, że w 2019 r. nastąpił spadek liczby ofiar przemocy domowej. Liczba odnotowanych sprawców utrzymuje się na stałym poziomie, rzadziej natomiast dokonują oni przemocy pod wpływem alkoholu. Tabela nr 8 przedstawia liczbę sprawców przemocy domowej w powiecie stargardzkim na przestrzeni trzech ostatnich lat, uwzględniając dane dotyczące osób będących pod wpływem alkoholu w chwili popełnienia przestępstwa.

Tabela 8. Liczba sprawców przemocy domowej na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

Gmina	rok 2017		rok 2018		rok 2019	
	sprawcy przemocy		sprawcy przemocy		sprawcy przemocy	
	ogółem	w tym pod wpływem alkoholu	ogółem	w tym pod wpływem alkoholu	ogółem	w tym pod wpływem alkoholu
Dobrzany	17	8	19	13	15	9
Ińsko	7	6	16	13	16	14
Marianowo	7	6	8	7	1	1
Dolice	39	27	20	15	20	15
Chociwiel	10	10	24	16	10	9
Suchań	14	14	15	15	14	13
Kobylanka	9	4	9	4	12	8
Miasto Stargard	277	*	275	*	305	*
Gmina Stargard	38	38	27	27	28	28
Stara Dąbrowa	14	11	6	4	10	7
RAZEM	432	124	419	114	431	104

Źródło: Dane Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego

* Ośrodek nie prowadzi statystyki dotyczącej liczby sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu

Najwięcej ofiar przemocy domowej na terenie powiatu stargardzkiego jest wśród kobiet. W 2017 r. było ich 381, w 2018 r. - 350, a w 2019 r. - 357. Pozytywny jest fakt, iż nastąpił spadek liczby dzieci będących ofiarami przemocy. W 2019 r. odnotowano 102 przypadki, co w porównaniu do 2017 r. jest wynikiem mniejszym o 11 przypadków.

Tabela 9. Liczba ofiar przemocy domowej na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	rok 2017	rok 2018	rok 2019
ofiary przemocy			
Ogółem, w tym:	543	553	522
kobiety	381	350	357
mężczyźni	49	60	63
dzieci	113	143	102

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie

3. Uregulowania prawno-karne

Uregulowania prawno-karne gwarantują ochronę ofiar przemocy w rodzinie. Zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu karnego (dalej: Kk) karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat podlega osoba, która znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, jeżeli osoba znęca się nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, zgodnie z art. 207 § 1a Kk, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat. Ten, kto stosuje przemoc ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 – art. 207 § 2 Kk. W przypadku następstwa targnięcia się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat – art. 207 § 3 Kk. Przestępstwo znęcania nad osobą najbliższą ścigane jest z urzędu, więc przepisy postępowania karnego nie wymagają złożenia żadnego wniosku od osoby doświadczającej przemocy w rodzinie. Inicjowanie postępowania należy do organów ścigania. Należy pamiętać, iż poza przestępstwem znęcania się, przemoc w rodzinie może przyjmować również inne postacie: groźby karalnej, jeżeli wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona (art. 190 Kk), naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia (art. 157 Kk), naruszenia nietykalności cielesnej (art. 217 Kk), znieważenia (art. 216 Kk), pozbawienia wolności (art. 189 Kk) oraz przemocy przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości (art. 197, 199 200, 201, 202 Kk).

W przepisach prawa dokonano w 2020 r. istotnej zmiany. Zgodnie z art. 15aa ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, „Policjant ma prawo wydać wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „nakazem”, lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „zakazem”.”

Dane uzyskane od Prokuratury Rejonowej w Stargardzie wskazują, że na przestrzeni lat 2017-2019, żadna sprawa nie została zakończona aktem oskarżenia z art. 207 § 3 Kk, czyli zagrożeniem pozbawieniem wolności od 2 do 12 lat. Liczbę spraw zakończonych aktem oskarżenia z art. 207 § 1 Kodeksu karnego, czyli zagrożeniem pozbawieniem wolności od 3 miesięcy do 5 lat obrazuje poniższa tabela.

Tabela 10. Aspekt prawny przemocy w rodzinie na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

Art. 207 § 1 Kk – przestępstwo zagrożone pozbawieniem wolności od 3 miesięcy do 5 lat	Lata		
	rok 2017	rok 2018	rok 2019
Liczba spraw zakończonych aktem oskarżenia	25	45	65
Liczba osób skazanych	38	48	57

Źródło: Dane Prokuratury Rejonowej w Stargardzie

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie istotną kwestią jest zabezpieczenie dzieci. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną jest najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka. Każdy, kto jest świadkiem sytuacji, w których dobro dziecka jest zagrożone ma obowiązek zawiadomić sąd opiekuńczy celem umożliwienia podjęcia mu stosownych czynności. W sytuacji braku możliwości zapewnienia prawidłowej opieki i wychowania dziecka przez rodziców, sąd decyduje o umieszczeniu w rodzinie zastępczej bądź placówce opiekuńczo-wychowawczej. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie daje szczególne uprawnienia pracownikom socjalnym. Zgodnie z art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej.

4. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim

W powiecie stargardzkim działania skierowane m.in. do osób doznających przemocy w rodzinie realizowane są w ramach interwencji kryzysowej. Ośrodek Interwencji Kryzysowej, w latach poprzednich i obecnie prowadzi, na zlecenie powiatu stargardzkiego, Centrum Socjalne Caritas w Stargardzie. Ośrodek zabezpiecza 3 miejsca całodobowego pobytu dla mieszkańców powiatu stargardzkiego znajdujących się w kryzysie, w tym doznających przemocy domowej. Osoby, które trafiają do Ośrodka mają zapewnione podstawowe potrzeby socjalno-bytowej oraz zdrowotne, udzielane jest im również wsparcie psychologiczne. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, które w latach 2017-2019 skorzystały z całodobowego schronienia w Ośrodku.

Tabela 11. Liczba osób, którym udzielono całodobowego schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	rok 2017	rok 2018	rok 2019
kobiety	2	3	5
mężczyźni	0	0	0
dzieci	1	6	4
Ogółem	3	9	9

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie

Do nadrzędnych instrumentów mających poprawić sytuację ofiar przemocy w rodzinie zalicza się działania wobec osób stosujących przemoc domową. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy w rodzinie są prowadzone za pomocą programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, a ich obowiązek realizacji reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem programów jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym jej stosowaniem, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy, rozwijanie umiejętności samokontroli, jak również zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie. Uczestnicy Programu kierowani są przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie, zespoły interdyscyplinarne prowadzące procedury „Niebieskiej Karty” oraz kuratorów sądowych. W powiecie stargardzkim programy realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie, jako zadanie zlecone z administracji rządowej.

Tabela 12. Uczestnicy programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w powiecie stargardzkim w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	rok 2017	rok 2018	rok 2019
Osoby, które przystąpiły do Programu, w tym:	7	8	8
kobiety	1	4	6
mężczyźni	6	4	2
Osoby, które ukończyły Program, w tym:	6	6	7
kobiety	1	3	5
mężczyźni	5	3	2

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie

Na przestrzeni trzech lat wśród uczestników Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie pojawiły się kobiety. W latach 2018-2019 do Programu przystąpiła taka sama liczba osób. Najwięcej osób ukończyło Program w roku 2019. Czynnikiem utrudniającym przeprowadzenie programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, jest możliwość odmowy uczestnictwa. Wśród osób typowanych przez służby społeczne tylko nieliczni wyrażają na to zgodę. Jednocześnie sądy w wyrokach dotyczących sprawców przemocy nie umieszczają klauzuli nakazującej sprawcom udział w programie korekcyjno-edukacyjnym, wobec czego potencjalni kandydaci nie czują konieczności przystąpienia do programu. Brak obligatoryjności uczestnictwa sprawcy przemocy w programie korekcyjno-edukacyjnym stanowi istotny problem w systemie zmiany postaw i zachowań przemocowych.

Od 2019 r. przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie funkcjonuje Lokalny Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem i Świadkom Przepęstw. Działalność Ośrodka jest prowadzona w ramach współpracy powiatu stargardzkiego ze szczecińskim Stowarzyszeniem „SOS dla Rodziny” i opiera się na dyżurach osoby I kontaktu oraz poradach udzielanych przez specjalistów – psychologa i prawnika. W ramach działalności Ośrodka udzielana jest również pomoc rzeczowo-finansowa osobom pokrzywdzonym przepęstwem. Koszty w tym zakresie w całości są finansowane ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w okręgu szczecińskim. W 2019 r. w ramach Funduszu pomoc otrzymało 8 osób.

Powiat Stargardzki podjął działania w celu realizacji projektu partnerskiego pn. Regionalne Pogotowie Kryzysowe, w ramach którego zostanie utworzone Regionalne Centrum Kryzysowe z siedzibą w Stargardzie. Pogotowie będzie realizowało zadania w obszarze poradnictwa i wsparcia z zakresu wczesnej interwencji psychologicznej i psychoedukacyjnej dla osób/grup w trakcie i po kryzysie psychicznym lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej. Dofinansowanie projektu ze środków zewnętrznych w okresie jego realizacji - od października 2020 r. do czerwca 2023 r. - wynosi 3 988 864,00 zł. Wkład własny rzeczowy Powiatu Stargardzkiego wyniesie 254 088,00 zł.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest strategiczną procedurą analityczną pozwalającą określać kluczowe problemy oraz wyznaczać kierunki działania. Jej istotą jest identyfikacja czynników, które oddziałują na funkcjonowanie programu i wskazują najbardziej właściwe rozwiązania w realizacji wyznaczonych celów. Czynniki te dzieli się na cztery grupy, tj. mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”, • funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych, • prowadzenie kampanii społecznych oraz informacyjno-edukacyjnych dotyczących problemu przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania wsparcia, • działania korekcyjno-edukacyjne adresowane do osób stosujących przemoc w rodzinie, • monitoring sytuacji uczestników programu korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz ich rodzin, • specjalistyczne szkolenia dla kadr zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, • istniejące uregulowania prawne, które mają na celu budowanie spójnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. ustawy o obowiązkach tworzenia i realizacji programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ustawy o obowiązkach tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy, • nowelizacja ustawy przewidująca postępowanie w przedmiocie nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie (od 30.11.2020 r.), • zlecanie zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizacjom pozarządowym i związkom wyznaniowym, • wzrost świadomości społecznej i wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości przeciwdziałania mu.	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny poziom współpracy interdyscyplinarnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • wykonywanie zadań przez członków zespołów interdyscyplinarnych w ramach obowiązków służbowych (nie otrzymują odrębnego wynagrodzenia, nie otrzymują zwrotu kosztów podróży), • niewystarczająca współpraca służb w kierowaniu osobami stosującymi przemoc w rodzinie do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, • fakultatywność orzekania przez sąd obowiązku uczestnictwa osób stosujących przemoc w rodzinie w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, • głęboko zakorzenione w społeczeństwie i obyczajowości stereotypy dotyczące występowania przemocy w rodzinie, • niewielka liczba programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • brak środków finansowych w mniejszych gminach na tworzenie spójnych systemów przeciwdziałania przemocy, • ograniczone narzędzia do diagnozy zjawiska przemocy wśród osób słabszych (osoby starsze, dzieci, osoby niepełnosprawne), • skomasowanie problemu przemocy w rodzinie z innymi problemami społecznymi (uzależnienia od substancji psychoaktywnych, alkoholu, ubóstwo etc., bezrobocie etc.), • brak infrastruktury zaspokajającej potrzeby ofiar przemocy w rodzinie, • niewielka liczba lokalnych organizacji pozarządowych, z którymi można nawiązać współpracę w zakresie profilaktyki przemocy.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie regularnych szkoleń dla pracowników jednostek terytorialnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, • zmiany prawne mające na celu skuteczniejszą ochronę ofiar przemocy w rodzinie, • możliwość pozyskiwania środków finansowych z rozmaitych źródeł, w tym z funduszy krajowych i unijnych, • wykorzystywanie wiedzy i doświadczenia ekspertów z dziedziny przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • wykorzystywanie zasobów ludzkich wśród kadry jednostek pracujących na rzecz ofiar przemocy, • wdrażanie narzędzi analitycznych niezbędnych do prowadzenia badań dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, • intensyfikacja współpracy jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi, • zwiększanie współpracy międzyinstytucjonalnej (OPS, PCPR, Policja, ochrona zdrowia, oświata) w celu tworzenia spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • realizacja zadań z zakresu ochrony ofiar przemocy w rodzinie przez związki wyznaniowe i organizacje pozarządowe, • szybka i efektywna interwencja społeczności lokalnej w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywanie „Niebieskiej Karty” w sprawach rodzinnych np. rozwodowych, • bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, • niewielki udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w procedurze „Niebieskiej Karty”, • bezkarność sprawców w momencie nie wywiązywania się przez nich z zadeklarowanych działań lub nieuczestniczenia w spotkaniach grup roboczych, • zwiększanie poczucia bezkarności wśród sprawców ze względu na wydłużający się tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną czy też nadużywanie zawieszania kar, • pogłębiający się kryzys rodziny, • utrwalający się wśród społeczeństwa negatywny stereotyp ofiary przemocy, • brak reakcji na akty przemocy w rodzinie, • niewystarczające wykorzystywanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości narzędzia jakim jest program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (zobowiązanie do uczestnictwa w programie), • niedostateczne nakłady finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • utrwalanie się negatywnych wzorców w rodzinie, w tym mechanizmy bierności i rezygnacji w przypadku ofiar przemocy.

6. Cele, działania oraz obszary Programu

Program w swych założeniach wymaga systemowości, interdyscyplinarności, komplementarności oraz efektywności, by stworzyć wielopoziomowy i spójny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim. Aktywność na rzecz osób uwikłanych w przemoc domową powinna być inicjowana przez różne instytucje i specjalistów różnych dziedzin w celu skutecznego działania. Program ma przyczynić się do zmian postaw wobec problemu przemocy w rodzinie zarówno ofiar przemocy, osób stosujących przemoc, lokalnej społeczności, jak i służb pomocy społecznej. Pogłębianie świadomości i wiedzy lokalnej społeczności na temat tego negatywnego zjawiska ma w efekcie zmniejszyć tolerancję na przejawy przemocy domowej, w szczególności wobec osób słabszych, tj. osób niepełnosprawnych, starszych oraz dzieci. Szczególnie ważne w tym obszarze działań jest poprawa jakości świadczonych usług, a także tworzenie odpowiednich narzędzi diagnostycznych w celu prowadzenia rzetelnej analizy zjawiska przemocy.

6.1. Cele główne oraz obszary działań Programu

Nadrzędnym celem Programu jest ograniczenie skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim. W tym celu określono priorytetowe obszary działań:

Obszar I: Profilaktyka i edukacja społeczna – propagowanie zachowań i postaw wolnych od przemocy.

Obszar II: Ochrona i pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Obszar III: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Obszar IV: Profesjonalizacja służb i podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach wyodrębnionych obszarów wyznaczono cele operacyjne, które mają przyczynić się do osiągnięcia zamierzonych efektów Programu.

6.2. Cele operacyjne

W Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 wyznaczono następujące cele operacyjne:

1. Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Zwiększanie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie.
3. Poprawa jakości działań terapeutycznych oraz korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Upowszechnianie współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz wsparcie osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie.

Celom operacyjnym przyporządkowano odpowiednie kierunki działań, realizatorów i partnerów działań, terminy ich realizacji oraz wskaźniki ich realizacji, co szczegółowo obrazuje poniższa tabela.

Legenda skrótów nazw zastosowanych w tabelach dotyczących poszczególnych obszarów i celów strategicznych:

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie,

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

PO – Placówki Oświatowe,

OZ – Ochrona Zdrowia,

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie,

KrS – Kuratorzy Sądowi,

NGO – Organizacje Pozarządowe,

PR – Prokuratura Rejonowa,

SP – Starostwo Powiatowe w Stargardzie,

ZI – Zespoły Interdyscyplinarne.

Obszar I

Profilaktyka i edukacja społeczna – propagowanie zachowań i postaw wolnych od przemocy

Cel operacyjny nr 1

Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

I. p.	Działania	Termin realizacji	Realizator działań	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działań
1.	Prowadzenie kampanii społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie zwalczających stereotypy związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, zwiększających świadomość społeczną, wzmacniających więzi społeczne, kształtujących umiejętności komunikacyjne i rodzicielskie bez używania przemocy	2021-2024 jedna kampania w roku II półrocze 2021 r. II półrocze 2022 r. II półrocze 2023 r. II półrocze 2024 r.	PCPR SP	GOPS, MOPS, KPP, OZ, PO, NGO	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podejmowanych kampanii i akcji społecznych
2.	Realizacja programów profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	2021-2024 II półrocze 2021 r. II półrocze 2022 r. II półrocze 2023 r. II półrocze 2024 r.	PCPR	GOPS, MOPS, KPP, OZ, PO, NGO	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, • liczba uczestników zrealizowanych programów profilaktycznych
3.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, w tym: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej (ulotki, plakaty, strona internetowa).	2021-2024 I półrocze 2021 r. I półrocze 2022 r. I półrocze 2023 r. I półrocze 2024 r.	PCPR	GOPS, MOPS, KPP, OZ, PO, NGO, KrS, SP, PR	<ul style="list-style-type: none"> • liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjno-edukacyjnych
4.	Współpraca instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie z mediami, Kościołem oraz organizacjami pozarządowymi	w sposób ciągły	PCPR	media, prasa, Kościół, NGO	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podejmowanych inicjatyw

Obszar II

Ochrona i pomoc osobom doświadczającym przemoc w rodzinie

Cel operacyjny nr 2

Zwiększanie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osobom doznającym przemoc w rodzinie

L.p.	Działania	Termin realizacji	Realizator działań	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działań
1.	Zapewnienie ofiarom przemocy miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej	w sposób ciągły	PCPR	GOPS, MOPS, NGO	• liczba osób korzystających z ośrodka interwencji kryzysowej
2.	Poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, m.in. poprzez dostęp do bezpłatnej pomocy specjalistycznej: psychologicznej, prawnej, socjalnej.	w sposób ciągły	SP PCPR	NGO	• liczba osób doznających przemocy korzystająca z bezpłatnej pomocy specjalistycznej
3.	Realizacja programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	2021-2024 I półrocze 2021 r. I półrocze 2022 r. I półrocze 2023 r. I półrocze 2024 r.	PCPR	GOPS, MOPS, PO, NGO	• liczba zrealizowanych programów, • liczba osób uczestniczących w programach
4.	Zagwarantowanie bezpieczeństwa dzieciom doświadczającym przemocy w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	w sposób ciągły	PCPR	GOPS, MOPS, KPP, OZ	• liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej w związku z zastosowaniem art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Obszar III

Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

Cel operacyjny nr 3

Poprawa jakości działań terapeutycznych oraz korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

L.p.	Działania	Termin realizacji	Realizator działań	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działań
1.	Realizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie	w sposób ciągły (przynajmniej raz w roku)	PCPR	MOPS, GOPS, ZI, KPP, KrS,	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych programów korekcyjno-edukacyjnych, • liczba uczestników programów korekcyjno edukacyjnych, • liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne
2.	Prowadzenie monitoringu wobec osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne w ciągu trzech od jego zakończenia w celu badania skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	w sposób ciągły (przynajmniej raz w roku)	PCPR	KPP, ZI, KrS	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań przemocowych
3.	Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w celu zmiany ich wzorców zachowań, podnoszenia kompetencji rodzicielskich i wychowawczych	2021-2024 II półrocze 2021 r. II półrocze 2022 r. II półrocze 2023 r. II półrocze 2024 r.	PCPR	GOPS, MOPS, KPP, OZ, PO, NGO, KrS, ZI	<ul style="list-style-type: none"> • liczba opracowanych i zrealizowanych programów psychologiczno-terapeutycznych, • liczba uczestników programów psychologiczno-terapeutycznych, • liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne, • liczba osób stosujących przemoc objętych procedurą „Niebieskiej Karty”
4.	Aktualizowanie na stronie internetowej bazy teleadresowej podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	2021-2024 co najmniej raz w roku	PCPR	GOPS, MOPS NGO	<ul style="list-style-type: none"> • liczba aktualizacji

Obszar IV

Profesjonalizacja służb i podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel operacyjny nr 4

Upowszechnianie współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz wsparcie osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie.

L.p.	Działania	Termin realizacji	Realizator działań	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działań
1.	Prowadzenie interdyscyplinarnych spotkań/ konferencji skierowanych do pracowników instytucji i organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w celu zwiększania ich kompetencji i umiejętności	w sposób ciągły (przynajmniej raz w roku)	PCPR SP	GOPS, MOPS, KPP, OZ, PO, NGO, KrS, ZI	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wydarzeń, • liczba uczestników
2.	Prowadzenie szkoleń/warsztatów dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i stosującymi przemoc w rodzinie	w sposób ciągły (przynajmniej raz w roku)	PCPR	GOPS, MOPS, KPP, OZ, PO, KrS, ZI, NGO	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń, • liczba osób przeszkolonych

7. Adresaci Programu

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2024 skierowany jest do ogółu mieszkańców powiatu stargardzkiego, w tym do osób zagrożonych przemocą w rodzinie, osób doświadczających przemocy w rodzinie, świadków przemocy oraz sprawców przemocy w rodzinie. Ponadto do odbiorców Programu zalicza się instytucje i organizacje pracujące na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

8. Realizatorzy Programu

Realizatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2024 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie oraz Starostwo Powiatowe w Stargardzie (Biuro Polityki Społecznej). W realizacji zaplanowanych zadań ww. jednostka będzie współpracowała w szczególności z:

- jednostkami samorządu terytorialnego powiatu stargardzkiego,
- jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej powiatu stargardzkiego,
- organizacjami pozarządowymi,
- jednostkami wymiaru sprawiedliwości powiatu stargardzkiego,
- Komendą Powiatową Policji i jednostkami jej podległymi,
- instytucjami i organizacjami oświatowymi,
- instytucjami służby zdrowia,
- Kościołem,
- innymi podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

9. Przewidywane rezultaty realizacji Programu

W związku z wprowadzeniem i realizacją Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2024 zakłada się następujące efekty:

- zmniejszenie skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim,
- zwiększanie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz form pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy,

- zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy oraz ofiar przemocy, w tym zmniejszenie tolerancji na przejawy przemocy,
- wzmacnianie współpracy interdyscyplinarnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wzrost dostępności i jakości profesjonalnej pomocy przeznaczonej dla osób i rodzin zagrożonych oraz doznających przemocy.

10. Ramy finansowe

Zakłada się, że środki finansowe na realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2024 finansowane będą z następujących źródeł:

- budżet samorządu powiatowego,
- dotacje celowe Wojewody Zachodniopomorskiego,
- środki zewnętrzne, w tym fundusze europejskie,
- środki pozyskiwane w ramach programów i konkursów.

Należy pamiętać, iż szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Programu nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu. Ponadto pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych odbywa się w dużej mierze w trybie konkursowym, co nie stanowi gwarancji ich uzyskania.

Na potrzeby niniejszego Programu dokonano analizy finansowej wydatków poniesionych przez Powiat Stargardzki z zakresu przeciwdziałania przemocy w latach 2017-2019.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2021-2024

Tabela 13. Faktycznie poniesione wydatki w ramach wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim w latach 2017-2019

Wyszczególnienie			Wydatki w zł		
dział klasyfikacji budżetowej	rozdział klasyfikacji budżetowej	źródło finansowania	rok 2017	rok 2018	rok 2019
852 Pomoc społeczna	85205 Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	budżet powiatu	1 997,37	2 000,00	4 952,00
		dotacja celowa Wojewody Zachodniopomorskiego	5 922,00	11 844,00	11 844,00
	85220 Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	dotacja powiatu stargardzkiego	25 000,00	25 000,00	50 000,00
RAZEM			32 919,37	38 844,00	66 796,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu powiatu stargardzkiego za lata 2017-2019

Na zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, z wyłączeniem dotacji celowej Wojewody Zachodniopomorskiego, powiat stargardzki w latach 2017-2019 wydatkował średnio 2 983,12 zł. r. W kolejnych latach założono wzrost wydatków na realizację zadań do kwoty 10 000,00 zł.

W przypadku dotacji celowej Wojewody Zachodniopomorskiego kwota wydatków uzależniona jest od rzeczywistej liczby uczestników programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, gdyż zgodnie z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 maksymalna kwota nakładów finansowych na jednego uczestnika ww. programu wynosi 846,00 zł. W 2019 r. do programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zostało zakwalifikowanych 8 uczestników, dlatego też kwota dotacji celowej wyniosła 6 768,00 zł. Dokonując symulacji finansowej założono, że w latach 2021-2024 liczba uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie będzie wynosiła 10, a zatem dotacja celowa Wojewody Zachodniopomorskiego osiągnie poziom 8 460,00 zł. W odniesieniu do dotacji celowej budżetu powiatu stargardzkiego na zlecenie prowadzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej założono, że w latach 2021-2024 będzie ona utrzymywała się na tym samym poziomie finansowym, tj. wyniesie 50 000,00 zł. Zgodnie z przeprowadzonymi analizami finansowymi założono, że do roku 2024 kwota wydatków na realizację działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim wyniesie rocznie 68 460,00 zł.

Powiat Stargardzki pozyskuje zewnętrzne środki finansowe na realizację i wsparcie dotychczasowych działań. Ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa VII Włączenie społeczne, działania 7.6 „Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym”, pozyskano środki na prowadzenie Regionalnego Pogotowia Kryzysowego, w ramach którego będą realizowane zadania w zakresie wczesnej interwencji kryzysowej.

Powyższe dane prezentuje tabela nr 14.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2021-2024

Tabela 14. Symulacja finansowa wydatków na realizację zadań w powiecie stargardzkim w latach 2021-2024

Źródła finansowania	Plan Wydatków+	Symulacja finansowa		
	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024
budżet powiatu stargardzkiego – Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Stargardzie	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00
dotacja celowa Wojewody Zachodniopomorskiego na program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	8 460,00	8 460,00	8 460,00	8 460,00
budżet powiatu stargardzkiego – dotacja celowa na zlecenie prowadzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00
RAZEM	68 460,00	68 460,00	68 460,00	68 460,00
środki z funduszu europejskiego na realizację projektu pn. Regionalne Pogotowie Kryzysowe	38 820,00	2 066 164,00	1 255 920,00	627 960,00

Źródło: Opracowanie własne PCPR

11. Ocena ryzyka

W celu zminimalizowania możliwości wystąpienia znacznych utrudnień w realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2024 podczas opracowywania tego dokumentu przeprowadzone zostały analizy problemu przemocy w rodzinie, w tym dokonana analiza SWOT pozwoliły na wyznaczenie właściwych kierunków, celów i obszarów działań, które finalnie mają doprowadzić do zmniejszenia występowania tego negatywnego zjawiska w powiecie stargardzkim. Przeprowadzenie analizy rzeczywistych możliwości finansowych powiatu stargardzkiego również ma przyczynić się do zmniejszenia pojawienia się zagrożeń w realizacji Programu.

Podczas oceny ryzyka w realizacji działań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2024 za najbardziej zagrażające uznano:

- problem z uzależnieniami wśród osób uwikłanych w przemoc,
- deficyty w zakresie umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
- niewystarczający stopień koherencji działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- bezradność opiekuńczo-wychowawcza i brak właściwych kompetencji rodzicielskich,
- problem przemocy w rodzinie jako zjawisko pokoleniowe,
- problemy socjalno-bytowe rodzin.

12. Monitoring i ewaluacja

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2024 będzie poddawany corocznemu monitoringowi w celu oceny stopnia realizacji działań oraz ich efektywności. Systematyczny monitoring będzie odbywał się dzięki gromadzeniu i analizowaniu danych ilościowych i jakościowych dotyczących poszczególnych celów operacyjnych określonych w dokumencie. Dlatego też w Programie dla każdego działania określono kluczowe wskaźniki oceny efektów.

W ramach monitoringu będzie wykorzystywana również dokumentacja własna, jak i sprawozdania i raporty instytucji pomocy społecznej, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Monitoring będzie prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie w formie corocznego sprawozdania z realizacji Programu. Sprawozdanie pozwoli określić priorytety i trendy przyszłych zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluacja Programu ma na celu ukazanie skuteczności, użyteczności i trwałości osiągniętych wyników i dlatego będzie przeprowadzana w trakcie pracy, nad rocznym sprawozdaniem z realizacji Programu. Do badań ewaluacyjnych będą wykorzystywane wyniki monitoringu, którego podstawą są dane jakościowe i ilościowe. Zgromadzony w toku analiz materiał będzie stanowił punkt wyjścia dla planowania, kontynuowania, rozszerzania oraz tworzenia innowacyjnych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wykaz tabel

Tabela 1	Rodzaje, formy oraz skutki przemocy	5
Tabela 2	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	9
Tabela 3	Liczba założonych „Niebieskich Kart” z podziałem na podmioty zakładające - powiat stargardzki w latach 2017-2019	10
Tabela 4	Liczba założonych „Niebieskich Kart w poszczególnych gminach powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	10
Tabela 5	Liczba zakończonych „Niebieskich Kart” w poszczególnych zespołach interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	11
Tabela 6	Liczba posiedzeń grup roboczych w poszczególnych gminach z terenu powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	12
Tabela 7	Liczba interwencji Policji dotyczących przemocy domowej na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	13
Tabela 8	Liczba sprawców przemocy domowej na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	14
Tabela 9	Liczba ofiar przemocy domowej na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	14
Tabela 10	Aspekt prawny przemocy w rodzinie na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	16
Tabela 11	Liczba osób, którym udzielono całodobowego schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w latach 2017-2019	17
Tabela 12	Uczestnicy programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w powiecie stargardzkim w latach 2017-2019	17
Tabela 13	Faktycznie poniesione wydatki w ramach wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim w latach 2017-2019	29
Tabela 14	Symulacja finansowa wydatków na realizację zadań w powiecie stargardzkim w latach 2021-2024	31

Wykaz rycin

Ryc. 1 Liczba założonych „Niebieskich Kart” w gminach z terenu powiatu 11 stargardzkiego w latach 2017-2019